

CIJENA lista: U pretplatu za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.60, u maloprodaji 12 t. pojedini broj. UGLASI primaju se uopravi lista trg Cuztoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari JOSE KRMPOVIC u Puli, trg Cuztoza 1. Uredništvo: Sisanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rubriki: pisati se ne vraćaju.

Godina III.

U Puli, ponedjeljak 10. prosinca 1917.

Broj 871.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJESTAJ.

Beč, 9. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Mir oružja.

Talijansko bojište:

U Mletačkoj mjestimice živahni bojevi artiljerije.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJESTAJ.

Berlin, 9. prosinca. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

U pojedinim odsječcima flandrijske fronte južno od Scarpe, kao što i između Moeuvres i Bouteux došlo je po podne do živahnih bojeva artiljerije. Na ostaloj je zapadnoj fronti ostala bojna djelatnost neznatna.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonsko bojište:

Sjeverolistočno od Dojanskog jezera, bilo je više neprijateljskih satnija, koje su pokušale, da se približe bugarskim predstražama, potjerano.

Talijansko bojište.

Na visoravni Asiaga, Monte Tomba i Montello djelomično pojačana topovska djelatnost. Prvi majstor glavnog stajeta Ludendorff.

* Sadašnji vladavci Rusije. Sadašnji državni komesar za ruske vojničke stvari gospodin Nikolaj Vasiljevič Krylenko — po sudu nekih — potječe od pravoslavnih roditelja, kako pak kažu drugi, sin je Aarona Abrahama. Bliže učiteljem, i u prijašnjim godinama stastvenim borbenim ruske literature u poljskim krugovima. Kasnije se počeo zanimati za socijalne nauke i pridao se k boljševcima. Brzo je došao u konflikt sa ljublinskom policijom, te je morao pobjeći u Švicarsku... Kad je pao carizam, vratio se kući. Kao bivši podčasnik (po svoj prilici kao kod nas narednik) postao je sada vrhovnim vojevodom. Čim je na glasu to je njegova užasna rječitost i bezobzirnost. Sveopće se o njemu tvrdi, da si svojim govorima umije više od jedne podvrce. Svojom se bezobzirnošću osobito svjđa Leninu, tomu „fanatiku bez granice“, koji ima u svojoj naravi nešto — maratovskoga. „Bude li treba“, izrazilo se Lenin nekoliko puta „neću se plašiti niti najkrvavijih žrtava, samo da bi naša stvar pobijedila“. A u istinu danas već — nije ruska revolucija nekrvava — tamo se krv lije. Ne samo da je pao Duchonin, nego je — i tisuće ljudi zaglavilo na stratištu. Drugo je pitanje, hoće li se to stanje održati. Sam grof Czernin sumnja o tom, da su sadašnji ruski odnošaji — definitivni, kako je to rekao u svom govoru.

* Navještenje rata Austro-Ugarskoj bilo je, kako javlja dne 8. t. mj. iz Washingtona, u senatu prihvaćeno jednoglasno, sa 74 glasova.

* Velika eksplozija u Halifaxu. Reuter javlja iz Londona, da je dne 7. t. m., u 8 sati u jutro nastala u Halifaxu jaka eksplozija. Vatra se širi preko mosta na susjedne zgrade. Uništena je polovica kotara Richmond, gdje je nastala nesreća. Vatra traje dalje. Ceste su pune lješina, bolnice pune ranjenika. Mnogi ranjenici, koji nijesu nigdje dobili skloništa, lutaju ulicama. U Halifaxu nije ni jedna kuća ostala neostećena. Prekinutu brzjavnu i telefonsku svezu moći će se uspostaviti po svoj prilici tekar iza nekoliko dana. Amerikanski je crveni krst poslao odmah posebne pomoćne vlakove iz New-Yorka, Bostona i Portlanda sa podvornicima, povezama i sa drugim pomoćnim sredstvima. Trećina je Halifaxa porušena.

* Dr. Seidler odlazi? „Wiener Journal“ javlja, da je provedba nagodbenoga provizorija zadnja misija dra. Seidlera. Na skoro da će odstupiti i preuzeti mjesto odstupivšega šefa kabinetske kancelarije grofa Polzera. Kao njegovoga nasljednika spominju ministra za poljodjelstvo grofa Silvu-Taurocu.

Iz Rusije.

Nova sibirskavlada. — Ponuda antanto ukrajinskoj radi. — Velemožni Krylenko. — Novo ministarstvo željeznica. — Finska republika. — Nikolaj Nikolajevič. — Maksimalista u Sibiriju. — Jednotno činovničko herivo. — General Kornilov.

Amsterdam, 8. (D. u.) Reuterov ured javlja iz Petrograda: List „Narod“ donša imena ministara nove sibirskave vlade te saopćuje, da se Sibirija neće, da pošalje živeža u europsku Rusiju, u prvom redu u Petrograd, jer bi prema sadašnjim prilikama mogli pasti u njemačke ruke.

Bern, 8. (D. u.) Ukrajinski tiskovni ured javlja iz Kijeva: Diplomati antantnih država izvjiše dne 7. t. mj. ukrajinskom središnjem vijeću, da su njihove vlade pripravne, da priznaju ukrajinsku republiku, sastojću se iz svih narodnih područja, ako se Ukrajina obveže, da na strani četvornog sporazuma nastavi rat. Na ovu ponudu odgovara ukrajinski parlament, da se Ukrajinci žele držati najstrože neutralnosti, kako bi si na taj način zasigurali prijateljstvo obiju ratujućih stranaka.

Haparanda, 5. (D. u.) P. b. a. priopćuje: „Pravda“ javlja od 4. prosinca. Od Krylenka je stigao ovaj brzjav: Glavni je stan raspušten. Sutra odlazim iz Mohileva i preuzimam svoj ured.

Haparanda, 5. (D. u.) P. b. a. „Pravda“ saopćuje od 3. o. mj. Željezničarski je savez na predlog sovjeta preuzeo ministarstvo željeznica.

Stockholm, 8. (D. u.) Prema državnom temeljnom zakonu, što ga je finski senat predložio zemaljskom saboru, imala bi Finska postati republikom sa predsjednikom na čelu, koji će biti izabran za 6 godina. Izbor će se prvog predsjednika vršiti dne 15. siječnja 1918., predsjednik će nastupiti službu dne 15. travnja 1918. Senat ima da pošalje odaslanike, koji će tudje države obavijestiti o utemeljenju finske republike. Zemaljski je sabor zaključio, da uzme zajam od 25 milijuna maraka. Socijalisti nijesu htjeli, da o tome glasuju.

Basel, 7. Francuske novine javljaju iz Rima: Veliki je knez Nikolaj Nikolajevič pobjegao te namjerava staviti se na čelo kaukaskoj armiji.

London, 8. (D. u.) Reuter. „Times“ javlja iz Pekinga, da se maksimalističko gibanje širi duž sibirskave željeznice.

Petrograd, 8. (D. u.) Činovnici vanjskog ministarstva su se opet prihvatili posla. — U Kronstadtu su boljševici primili kod izbora u zakonodajnu skupštinu četiri petine svih glasova.

Petrograd, 2. (D. u.) P. brz. ured (Zakasnijelo.) Pučki je povjerenstvo odredilo, da svi državni činovnici primaju jednaku mjesečnu plaću od 500 rubalja. Oženjeni činovnici primaju mjesečnu doplata od 100 rubalja.

Stockholm, 8. (D. u.) Svenska Telegram Biran. „Djelo Naroda“ doznaje: Francuska vlada ne namjerava prekinuti odnošaje sa Rusijom, ako ona sklopi posebni mir sa Njemačkom.

Stockholm, 8. (D. u.) Petr. brz. ured: Kod izbora za zakonodajnu skupštinu dobili su boljševici preko 50 posto svih glasova. Zasigurano im je 5 mandata. Kadeti dobiju 4 mandata, socijalni revolucionarci 1.

London, 8. (D. u.) Reuter javlja iz Petrograda: General se Kornilov kloni željeznica te ide prema jugu pomoću tovornih konja. — Oružani su mornari provalili u petrogradsku gradsku vijećnicu, gdje se je baš obdržavala sjednica, te su zahtjevali, da se gradska vijećnica isprazni. Članovi su se gradskog vijeća razišli te su se na to opet sastali. Izjavili su, da hoće izvršiti svoju dužnost. — Petrogradski općinski izbornici, izuzevši maksimaliste, izvjiše, da neće sudjelovati kod izbora, raspisanih od maksimalista.

* Ruski komesari neprijateljskim vojnicima. „Loc. Anz.“ priopćuje iz Roterdama. Pučki su povjerenici izradili proglas na vojnike centralnih vlasti, koji je bio u nekoliko milijuna primjeraka bačen na austrijske i njemačke linije. U tom proglasu razlažu se ciljevi boljševika, i nabrajaju se mjere, koje su boljševici poduzeli. Glavni je cilj: k o n a c r a t a.

NEPRIJATELJSKI IZVJESTAJI.

Talijanski:

8. prosinca. Jučer se je ograničila akcija neprijateljske pješadije na visoravni Asiago na malene okršaje ophodnja između Asiaga i uvale Freuzela. Protivnička kretanja i sakupljanja četa, koja su se vršila izvan dohvata pješadije, bila su zahvaćena usredotočenom vatrom naših baterija te su poslužila kao cilj talijanskim i savezničkim skupinama lijetala, kod njihovih dalekosežnih opstrjeljivačkih operacija. U cijelosti je bacalo 150 aparata bombe na neprijateljske linije te su prouzročili stvarne štete, gubitke i eksplozije municijskih skladišta. Naši su odvažni avijatičari pucali k tome na neprijateljske crte strojnim puškama. Na ostaloj fronti bljahu samo akcije topništva, na donjem Piave osobito živahne. Jučer bjehu u zračnom boju oborena tri neprijateljska lijetala. Major je Baracca izojštio time svoju 30. zračnu pobjedu.

Engleski:

8. prosinca. Mezopotamija. Poslije naših bojnih poduzeća od 20. studenoga, za kojega smo se ustalili u crti Diebel-Hamrin, na lijevom brjegu Dijale, ostadoše Turci i dalje u posjedu položaja na brežuljcima na desnom brjegu ove rijeke, sjeverno od Deli-Abasa. General Marshall javlja da je ovaj položaj bio dne 3 t. mj. napadnut od kolona, od kojih je jedna blizu Kisil-Robata uspješno premostila Dijalu. Neprijatelj je kušao, da naše napredovanje sprječel time, da je poplavio područje medju rijekama Nahlin i Dijala i to ondje, gdje se one stječu jedna u drugu. Dne 4. t. mj. u jutro bacile su naše čete Turke natrag te osvojiše Klanac Sakallutan, kroz koji ide cesta u Dijalu. Jedno je odjeljenje, pod zapovjedništvom pukovnika Bišabakova, napredovalo na našem lijevom krilu te nas je izvrsno potpomagalo. Privedeno je 150 zarobljenika i 2 poljska topa.

* Grof Czernin ne putuje u Berlin. Dopisni ured javlja iz Beča, da je ministar izvanjskih posala morao odustati od svog puta u Berlin, jer mu je nenadano pozlilo.

* Slavenski zahtjevi u delegacijama. U „Berliner Tagblattu“ piše njegov bečki dopisnik dr. Lederer o radu delegacija, te naravno pri tom nije mogao, a da se ne zaustavi kod stanovišta slavenskih naroda, i kod čeških, jugoslavenskih i ukrajinskih izjava. Posve je prirodno i to, da čini na takav način, kako smo kod Nijemaca već navikli. Uza sve to, kaže, da je car i ugarska vlada odbila zahtjeve slavenskih skupina, ipak nije to Čehe zapriječilo, a da ne učine nešto novoga, da se naime u zajedničkom zaključku s Jugoslavenima i Rusinima ne pozivlju ponovno na samoodređivanje naroda, naglašujući da je ruska vlada postavila to kao točku svoje mirovne ponude. Lenin pako i Trocki da će jedva pustiti, da se ih zlorabi i mišeja u nutarnje odnošaje Austrije. U istinu se čini, veli taj dopisnik, da je navala strasti u slavenskoj Austriji prekoračila već svoj vrhunac. Slavenski će narodi Austro-Ugarske, koji imadu u sebi dosta snage, da provedu svoje opravdane zahtjeve, morat će takodjer brzo uvidjeti, da je tu čas, kad će morati da se pravedno i iskreno sporazume sa ostalim narodima te države. Kako je vidjeti, ne razlikuje se mišljenje gosp. Lederera ni u čemu od njemačkih listova. Za Litavce, Kuronce, Tatarske i bog bi ga znao za koga još — otvoren je put do prava. Samo austrijskim Slavenima ima se to za uvijek oduzeti.

* Izborna reforma u Engleskoj. Reuter javlja dne 8. t. mj., da je donja kuća prihvatila u trećem čitanju osnovu o izornoj reformi, prema kojoj imadu pravo biranja skoro svi muškarci, kojima je najmanje 21 godina, nadalje svi vojnici i mornari, koji imadu najmanje 19 godina. Osim toga će imati pravo glasa i žene od 30 godina dalje.

* Afera Bolo. „Havas“ javlja iz Pariza, e je odbor, kojemu je bilo povjerenog proučavanje sudbenog postupka protiv Charlesu Humbertu, jednoglasno zaključio, da se ukine Humbertova parlamentarna imuniteta.

* **Ratni plijen.** Wolffov ured javlja dne 9. t. mj.: Izakako je odbijena naša mirovna ponuda od 12. prosinca 1916, zarobile su samo njemačke čete 286.900 vojnika, medju kojima 6.900 časnika. U ove zarobljenike nijesu uračunani oni, koji se nalaze u etapnom području ili na putu u zarobljeničke tabore, pa ni 9.000 Engleza, koji su zarobljeni kod Cambraia. Na Ruse otpada 79.300 momaka, na Rumunje 42.950, na Francuze 29.550, na Engleze 14.261, na Talijane 112.553, na Amerikance 75, na Srbe 1.141, na Belgijance 45, na Crnogorce 2, na Portugalce 120, na Japance 3. U isto je vrijeme samo od Nijemaca bilo antanti oduzeto 2.000 topova, 652.420 komada municije za topništvo, 1.715 municijskih i drugih vozova, 99.674 pušaka, 751.369 kubura i revolvera, 4.902 strojne puške, 2.618 sastrijeljenih ljetala i 234 pripetih baluna. K tomu valja nadodati sve ono oružje, municija i orudje, što su ga čete upotrijebile proti neprijatelju odmah iza zaplijene. Navlaživanjem je antanta osvojila u Europi 674 četv. km zemljišta, i to vlastitog i od antante same razrušenog te opustošenog zemljišta. Tome su naprotiv osvojile središnje vlasti 47.300 četv. km zemljišta.

Političke vijesti.

„Austrijski magarci“.

Čitamo u „Venkovu“: „Az Est“ pripisuje neobično oštri uvodni članak proti Austriji. „Najveći naš neprijatelj — kaže mađarski list — jest stara propala Austrija, koja se iza uzaludnog nastojanja pokapanja, obratila proti nama u otvorenom, sistematskom boju, koji niti za jedan dan ne prestaje... Svi češki klipani i svi austrijski magarci vrijeđaju Mađarstvo“. Zatim se „Az Est“ obraća proti austrijskim klevetama, da je bilo razmjerno u zarobljeništvu više Mađara nego Austrijanaca. Kad bi to tako bilo, mogli bismo biti zadovoljni, jer svijet više treba zdrave plemenite mađarske krvi, negoli Austrija. Ali istina je baš obratno od toga. Mađarstvo je više krvarilo, negoli Austrija. Za to treba, da postane mađarska armija samostalna koju će voditi samo mađarski generali. Osim toga treba se rastaviti od Austrije. Taj ideal moramo ulisnuti u srce i u glave sve djece, dijelog puka. S Austrijom nije moguće više u zajedničkoj domaćoj zadrugi živjeti. Prema Austriji nemamo više nikakvih dužnosti. Steta svake korice kruha, svakog novčića.

„Slavenska Izdajstva“.

„Frankfurter Zeitung“ donša pod gornjim naslovom sljedeći dopis iz Beča: Česi i Jugoslaveni, kojima su se ovoga puta priključili i Ukrajinci, okružili su svoje državi neprijateljsko postupanje zaključkom, koji je izdan od predsjednika Češkog saveza, Jugoslavenskog kluba i Ukrajinskog parlamentarnog udruženja. List nato donša poznati već zaključak, koji se tiče ruske mirovne ponude, sa ovom značajnom opaskom: K ovoj objavi valja primijetiti samo to, da će se pokazati, da li će ruska vlada i ruska vojska jasnom pozivu na njezin osjećaj slavenske solidarnosti slijediti tako daleko, da bude odbit mir, koji one svaki čas mogu imati od središnjih vlasti. Austrija neće nikada ispuniti namjere, da se austrijsko narodnosno pitanje riješava na sveopćem (mirovnom kongresu) i da se pod pritiskom želje svih naroda po miru predaju njemačke manjine nasilju. Zamršeni problem narodnih manjina, oko kojega si već dugo razbijaju glave najbistriji muževi u Austriji, ne može biti riješen lozinkom, kao što je pravo naroda na samoodređenje, niti na sveopćem svjetskom kongresu.

„Češke demonstracije“.

Pod ovim naslovom donša „Frankfurter Zeitung“ sljedeći dopis iz Beča: Opravdanom se je napetošću očekivalo otvorenje austrijskih delegacija, koje od početka rata nijesu zasjedale. Jer, sada se je po prvi puta moglo raspravljati sa dijelom protivnika. Umjereni izvodi prijestolnog govora o mirovnim ciljevima pobudili su zadovoljstvo medju delegatima, kao što i u čitavoj javnosti, te ovi izvodi pobudju nadu, da će uspjeti, da se u dogledno vrijeme ne dodje samo do primirja, već i do mira sa Rusijom. Na tome ne mijenjaju ništa niti zdvojni pokušaji čeških i jugoslavenskih demonstranata, da rađe protiv sklopljenja mira. Pažljivo je u oči odučeno protivljenje u prijestolnom govoru, da se prilike u monarkiji donesu pred međunarodni forum. Rečenica: „Hoćemo ostati gospodari u vlastitoj kući“, nije upravljena na inozemstvo, već na tuzemstvo. Zapravo je samo demagogija u vlastitoj kući, ako vođa Čeha Stransky u prisutnosti ugarski delegata u parlamentu najžešće napada Ugarsku i ako Kiofač

opsipava predsjedništvo kišom upita i interpelacija. Ova gospoda valjda ni sama ne vjeruju, da će time uplivati na inozemstvo i na pregovaranja sa Rusijom. Sadašnja ruska vlada, koja tudjim svojim narodima daje najopsežnija prava, neće radi imperijalističkih narodića u Austriji nastaviti rata. Može se samo opetovati: češki zahtjev po suverenoj češkoj državi ne odgovara ruskom zahtjevu po pravu naroda na samoodređenje, već imperijalističkim težnjama Čeha, da stvore posebnu državu, u kojoj bi oni htjeli, da dovedu pod češki jaram njemačku manjinu, koja sačinjava dvije petine sveukupnog pučanstva. Nato bi bio pristao panslavizam, a moguće i carizam, ali neće nato pristati ruska demokracija. Sada izlazi iz čeških govora, zaštićenih imunitetom, na vidjelo razočaranje Čeha o poteku rata. Uostalom će, kako se glasa, biti naskoro Česima oduzeta prilika za to. Zasjedanje će delegacija tobože biti prekinuto i to obzirom na pregovaranja na ruskoj fronti. Kad bi do ponovnog zasjedanja delegacija tjo sa Rusijom sklopljen mir, onda će izljev bijesa biti u političkom obziru još besmisleniji, nego su dosada bili. — Za „demokrate“ u Frankfurtu su Česi, koji zahtijevaju, da budu gospodari u svojoj kući, imperijalisti, ali za to nijesu za njih imperijalisti njihova braća Mađari, koji ugnjetavaju pretežnu većinu nemadžarskih narodnosti u Ugarskoj. Čini nam se, da i sadašnja Rusija malo drugačije shvaća demokraciju, negoli ljudi oko „Frankfurter Zeitung“, da, ako je neće da pristaje uz češke „imperijaliste“, neće se valjda odlučivljavati niti za njemačke i mađarske „demokrate“. Pa onda ovaj „izljev bijesa“ u češkim govorima! Na nikoga neće uplivati ovaj „izljev“, niti na inozemstvo, niti na pregovaranja sa Rusijom; ali zato bi prema želji ovih apostola demokracije ipak trebalo, da se radi ovih bozaznenih „izljeva“ interpelacija i upita sa slavenske strane prekine zasjedanje delegacija!

Danzers Arme-Zeitung o Jugoslavenskom pitanju.

„Danzers Arme-Zeitung“ od 6. prosinca pripisuje odulji članak, u kojemu se bavi sa jugoslavenskim pitanjem i to na način, koji nije kod njemačkih novina običan. Nekoliko u tom članku sadržanih priznanja ćemo pripočeti, da se uvjere naši čitatelji, da nijesu samo Slaveni, koji uvidjaju opravdanost naših zahtjeva, već da imade takodjer poštenih Nijemaca, koji kažu svojim suplemenjacima čistu istinu, kako ju mi sami osjećamo. Da li su i ovi Nijemci veleizdajnici, o tome neka sudi Frankfurterica i njezini bečki suhebrejci. List piše: Pogreške, koje smo učinili, osvetile su se u našoj vanjskoj politici. Ne radi češkog pitanja ili radi Massaryk-Kramarža već radi jugoslavenskog je pitanja doveden austrijski problem pred sudište Europe. Mora se dakle riješiti jugoslavensko pitanje, ali ne time, da se Srbiju prisili, da od posvemašnje neodvisnosti padne u državopravni položaj Hrvatske i Slavonije ili da se Srbiju prikuje uz dualizam, jer bi se time postiglo samo reakciju, te ne treba velike državničke mudrosti, da se to uvidja. Politika prema Jugoslavenima mora na istoku da krene novim putem, kao što i na zapadu. — Pisac se bavi onda sa slovenačkim pitanjem te kaže: Njemačka kolonizatorna politika tjerala je autohtonog Slovenca iz njegove grude; njemačka školska politika otvara tudje u škole u srčiki njegovog ozemlja, a time nosi pogranični narodni boj u unutar-njost njegove domovine. Kako se dakle mogu čuditi ljudi, da Slovenac, koji je preslab, da se održi u slobodnoj igri sila, zahtjeva zaštitne zidine nacionalne države? Tko odobrava prvo, ne može da kudi njezinu logičnu posljedicu. Opet se može iz toga spoznati, da se jugoslavensko pitanje ne daje riješiti, dok ne će Slovenci imati osiguranih granica za svoj nacionalni život. Onaj koji ima da riješi ovo pitanje, neka se pita, kao Bismark, kad je stvorio njemačku državu, ne možda: što može da bude zajednički, već: što mora da bude zajednički i neka dijeli, da bi ujedinio. Samo tako može biti riješeno jugoslavensko pitanje i s njim cijelokupni austrijski problem.

Demokracija.

U istom broju, u kojem napada „Frkf. Ztg.“ na austrijske Slavene, te im predbacuje veleizdajstvo i kaže da Austro-Ugarska ne će dozvoliti, da se drugi umiješavaju u njezine unutarnje poslove, donosi taj list samo nekoliko redaka niže znamenite izreke od Otona Flacke, pod naslovom „Demos“, a da je list tako kratkovidan, da i ne opaža, kako si sam protuslovi, te tim izrekama pobija svoje gornje tvrdnje. Iz tih izreka

vadimo: Odakle uzima neka stranka u zemlji, koju nazivljemo vlada, pravo, da za sve ostale, a da ne pita jesu li sporazumni, stvara zaključke, koji će odlučivati sudbinom tih ostalih? Historičko pravo? Onda se ne smije priječiti sadašnjosti, da bude historička. Teorija suverena države? Od Hegela i drugih ljudi stvorena, te može propasti kao i sve ljudske ideje. Od Boga učinjen raspored? To je feudalizam, koji bi morao već 400 godina biti mrtav.

Crkva srednjega vijeka, božanska država, bila je veličanstveno osivarenje onoga, što će biti demokracija dvadesetog vijeka: cijelost, koja će zavisiti o sebi, svojim članovima uz priznanje jednakih prava. Kršćanstvo je demokracija. Mi smo svi ljudi, i samo ljudi.

Najviše čovječanski osjećaj jest osjećaj masa. Masa je za pojedinca ono, što je za zrno zemlja: sadim te unutra za to, da iznikneš. Osjećaj masa je vjerski, jedina je to religija, koja nam je još moguća.

Poncije Pilat bio je bez sumnje mudriji od Isukrsta, i izobraženi su Rimljani bili mudriji od prvih pristaša kršćanstva, robova i žena. Ali ti ubogi i žene bijahu jači, bila je to prva pobjeda demokracije, koja je prodrla na svjetlo.

Ideja demokracije je karakter. Karakter postizava onaj, koji se odrlic kolebanja izmedju mnogih mogućnosti, te si postavi kao temelj geslo, koje mu podaje stalnosti. Bolje je biti mrtav, negoli pripadati stranci posredovanja, koja „već prema okolnostima“ stupa sad na desno, sad na lijevo.

Ognjena iskra, koja čini demokrata, zove se: ponos. Nezavisnost, dostojanstvo, samoodređivanje, osuda, procjenjivanje, energija, sudjelovanje, to su tjerajuće sile demokracije.

„Veleizdajnici“.

Kako donosimo na drugom mjestu, označuje „Frankfurter Zeitung“ u nekim dopisima iz Beča, Čeha i Jugoslavena izdajnicima. Zašto? Jer zahtjevaju demokratizaciju države. „Frkf. Ztg.“ bori se od valkada za demokratizaciju Njemačke, ali „quod licet Jovi non licet bovi“ i to što je u Njemačkoj patrijotičko i zdravo, to je u Austriji veleizdajničko. Laž je, ako se tvrdi, da Česi i Jugoslaveni zahtjevaju bezuvjetno, da se njihova sporna pitanja urede na mirovnoj konferenciji. Ovi su zahtjevi samo uvjetni. Vlada imade mogućnost, da uredi unutarnje prilike sama po demokratskim načelima. U tom će slučaju biti suvišno, da se govori o našem pitanju na mirovnoj konferenciji. Ako tražimo uredjenje naših pitanja u duhu 20. vijeka, činimo to ne samo u interesu našeg naroda, već takodjer u interesu države i u interesu mira. Jugoslaveni, Česi i Ukrajinci tvore danas u Austro-Ugarskoj polovicu svega pučanstva. Sa Rumunjcima imade ih zajedno 30 milijuna. Svi ovi narodi traže preuredjenje države na demokratskoj osnovi. Samo nezatna manjina od 10 milijuna Nijemaca i 6 milijuna čifuta i Mađara stoje na stanovištu pruskih junkera. Ako su pruski junckeri bili najveći škodljivci u Njemačkoj, prave gusjenice na narodnom njemačkom polju, austrijski junckeri su po shvaćanju „Frankfurterice“ istupovi države. Ne daj Bože da bi bilo Njemačkoj podijeljen jednak vladin sistem, kao što ga imademo mi sa našim mađarsko-njemačkom junkerskom protudemokratskom vladom. I „Frankfurterica“ bi onda nemilosjetila onu slobodu, koju tako slavi, jer je ne osjeća. Ali u Njemačkoj moraju znati, da samo Jugoslaveni predstavljaju četvrtinu življa čitave Austro-Ugarske i da su dali Austro-Ugarskoj trećinu vojnika, da su se ovi naši jugoslavenski vojnici borili kao lavovi takodjer za njemačke interese, da su nebrojeno puta spasili položaj, a besprimjerno obranom Krasa omogućili nastavak rata. Za zahvalu označuje nas jedna od najuglednijih i najumjerenijih novina u Njemačkoj veleizdajnicima, a gospodin Czernin nema riječi, kojom bi odlučno otklonio bezobrazno ovo umiješavanje u naše unutarnje političke prilike sa strane savezničkog novinstva, a revna njemačka cenzura mirno, dapače i sa nekom zadovoljstvom prati ove izljeve crne nezahvalnosti i drskog huškanja na naš narod. Ali sama konstatacija, da imade u Austriji 30.000.000 veleizdajnika, za služe pažnju, jer ona najbolje dokazuje, kako su nenaravne prilike, koje vladaju u našoj državi

kako imade ovdje 30 milijuna ljudi, za kojih vlada ne skrbi, za koje ministar vanjskih posala ne prosvjeduje. Jugoslavenski, česki i ukrajinski narod stavljeni su izvan zakona, a njihovi zahtjevi, da se to nedolično stanje ukine u interesu države i u interesu Europe, bivaju smatrani veleizdajništvom. Mi svi ćemo to pamtiti. Ovo trpko iskustvo bit će nama poukom za budućnost. Najvjerniji narod u Austriji, narod, koji je doprineo najteže žrtve za cjelokupnost, ožigosan je danas ne samo od austrijsko-njemačkog i mađarskog novinstva, već također od „savezničkog“ njemačkog novinstva, veleizdajnikom. Da smo bili zaista veleizdajnici, da smo se hiljadu puta iznevjerili monarhiji, nije nam se moglo desiti nešto gorega. Ne koristi dakle ništa, da li si vjeran ili nevjeran, da li se boriš ili predaješ: u svakom si slučaju veleizdajnik, jer moraš biti veleizdajnik, da te mogu upropastiti kao veleizdajnika.

Ipak su u ratu veoma malo naučili.

Huškanje se nastavlja. Svakom se zgodom podpiruje mržnja protiv svega, što je slavensko, a jer su u Austriji među Slavenima najsposobniji Česi, gleda se, kako bi se u svakoj prigodi protiv njih nastupilo. Nastoje da na svaki način dokažu, da je sudbina odlučila da nas u budućnosti razdijeli, i da za nas nema više zajedničkoga života. Hoće da tiranski vladaju, da tlače, ugnjetavaju i zavisavaju i da se onda našoj nesposobnosti pobjedonosno smiju. Neki dan su u zastupničkoj kući upravili zastupnici Schöff, Golf, Langeschau i Wolff upit, koji se ticao držanja Čeha za vrijeme rata. Potpisan je od 90 zastupnika njemačkih stranaka. Upit sadržava sljedeća poglavlja: Opominju, neka se ne dozvoljava panslavistička propaganda; situacija na početku svjetskog rata; obrazloženje uapšenja dr. Kramarža; držanje četa u zaleđu; iskazi mišljenja Čeha u Pragi; češke školske knjige, češko državno činovništvo, sokoli, događaji u Ljutomeru, držanje Čeha prema ratnim zajmovima, Živnostenska Banka i ratni zajam, ostala financijska politika Živnostenske Banke, Česi i ratna pomoć, Česi i pitanje prehrane; držanje Čeha u inozemstvu: u Francuskoj, u Engleskoj, u Rusiji, u Americi i u Švicarskoj; djelatnost profesora Masaryka, tajno izvješćivanje Čeha, držanje čeških četa na bojištu; vojničko mnijenje u Kramarževom procesu; neki novi dokumenti. Ne treba ni da govorimo dalje što su tim upitom Nijemci zahtjevali. Upit je plod mržnje, a cilj je raspirivanje mržnje. Zahtjevu valjda nove progone, nove žrtve! Ali nek se ovaj rat svršši na ovaj ili na onaj način, nek se stvari razviju ovako ili onako, jedno smo si stalni i svjesni, da namne više robovati ne ćemo!

Domće vijesti.

Nagometna utakmica. Jučer se je održala nogometna utakmica između našeg nogometnog kluba „Citaonice“ protiv „Olimpiji“. U ovom drugom nastupu našeg kluba, pokazao je isti veću spremu i sposobnost, negoli kod prvog svog nastupa. Ovaj put je ispala igra u korist „Olimpije“ kao što se je to i predviđalo, i to, „Olimpija“ je učinila 5, a klub „Citaonice“ 3 gola, a čim prvi put učinio je naš klub 1, „Olimpija“ 4 gola; same brojke dakle pokazuju, da je naš novoustrojeni klub kod svojeg drugog nastupa napredovao. Igra je tekla tako, da je bilo kod 20 časa pred svršetkom igre 3:3, a onda je pao jedan naš igrač tako, da je dosta jako ozlijedio okadivje noge, uslijed čega nije mogao da brani onako hrabro i valjano, kao do tad, te je uspješno „Olimpiji“, da u zadnje vrijeme učini još 2 gola. Naša je momčad pokazala lijepu spremu, red i nije se ogriješila o ničem, što bi bilo protiv pravilima. Njihov drugi nastup, sposobnost i red, zadivio je sve gledaoce, koji sudeći samo iz sportskog gledišta, izrazili su se najbolje. I mi se divimo našem nogometnom klubu, te mu preporučamo, da ustraje onako kako je i počeo, te nema dvojbe, da se ne će pokazati kroz kratko vrijeme dorasao dugogodišnjem i dobro uvježbanom klubu „Olimpiji“. Utakmica se je držala u korist puljskih bjegunaca, i tom se prigodom primilo K 148.04.

Vraćanje bjegunaca. Na novo je stigao u Kanfanar prijevoz bjegunaca iz Rovinja. Nije pametno da se vraćaju prije gradjani pa seljaci.

Nesreća na pazinskom kolodvoru. Pišu nam iz Pazina: Na kolodvoru dogodila se strašna nesreća. Vlak je povozio gluhu staricu, te ju zgnječio. Živjela je samo pol sata.

Umro od gladi. Pišu nam iz Kaštelira: Žrtvom zle uprave u porečkom kotaru pao je ovog puta Antun Brnobić, otac mnoge djece. Hoće li se onaj gospodin u Poreču još hvaliti da nije nikada išao na ruku izvanjskom hrvatskom puku?

Kradja. Javljaju nam iz Barata: Neki neznanovići provalili su kroz prozor u školu, te pokrali učitelja i odnijeli mu više hljebova kruha. Nešto glad, a nešto manija da se krade štogod pod ruku dodje!

Istarsko vino. Pokrajinska upravna komisija za Istru preporuča svima, koji prodavaju odnosno kupuju istarsko vino, da se u svrhu kupoprodaje vina obrate na povjerenike vinskog ureda, koji imaju da posreduju kod prodaje u pojedinim mjesnim općinama Istre. Općinski ured obavijestiti će stranke o osobi fiducijara. Pošto su povjerenici dužni da drže u evidenciji proizvod vina odnosno općine kao i svaku dobavu odnosno izvoz, potrebna je njihova intervencija kod svake prodaje vina u dotičnoj općini. Preporuča se osim toga, da se za svaku dobavu vina zatraži kod vinskog ureda u Trstu, Via S. Lazzaro N. 1, propisani dobavni ili izvozni list, u koju svrhu treba navesti ime i prebivalište prodavaoca i kupca vina te poslati istodobno, za prištednju vremena, propisani doprinos za režijske troškove od K 2, po hektoltru kao i za svaku frakciju hektoltra vina, koje se ima izvesti izvan granica Istre. Toliko se donosi do javnog znanja, pozivajući interesirane stranke, da se tačno drže ovih propisa radi eventualnih posljedica predviđenih u zakonu u slučaju prekršaja.

Školake zgrade u Krnedu, Štokovcima, Bokordićima i Smoljanima i u mnogim drugim mjestima jesu prazne i puste. Djeca se međutim odgajaju po putevima, da budu radost i dika sakatim ocevima, kad im se kući vrate. Konobari, glumci, vikači kinematografa svi su od vojništva oprošteni samo ne hrvatski učitelji. U Svetom Petru u Sumi jedna je sama učiteljica sa preko 400 djece.

Milodari za hrvatske škole u Pull. Prigodom „Božićnica“ sakupljeno je po gosp. Perici Paun među jugoslavenskom momčadi na Nj. V. brodu „Stephanie“ i položeno preko naše uprave K 647.20. Darovaše: po K 12.—: Miloš Andriješević; po K 10.—: Perica Paun, Kovačev, Grdovac, Račić, Stetić; po K 6.—: Popić, Križan, po K 5.—: Mikelin, Klarić, Salamonovići, Maršelek, Milić, Ivančić, Galović, Tadej, Dobljas, Balabančić, Krivić, Storić, Mužina, Bacat, Kordić; po K 4.—: Strbenc, Vicković, Ruljančić, Stanzel, Severdžija, Padovan, Marasović, Čarić, Čigsin, Pastorčić, Piličžota, Peroš, Bauk, Malković, Prica, Rubinić, Ilić, Križman, Šarić, Pavičić, Matešić, Handl, Zlec, Zlrančić, Ferić, Uršić, Krivošić; po K 3.—: Ruljančić, Cvitanović, Desplnić, Tićak, Erega (našao), Mladinić, Erega, Jurjević, Bradetić, Hrkalović, N. N., Bolšin, Ilić, Jergović; po K 2.20: Trojković; po K 2.—: Fabijanić, Katalon, Ribasić, Seshošek, Kovacs, Fabić, Stipičić, Božanić, Hilti, Reinhast, Zerijal, Babić, Kisberl, Kráhora, Bahija, Kraljić, Ružin, Vuletić, Bracanović, Jerenić, Kolaković, Surian, Španjol, Krist, Papić, Jederlinić, Bura, Percan, Mezulić, Radetić, Švorinić, Ružinić, Stregačić, Kožuljan, Rončić, Sladonja, Fabijanić, Meštrovici, Lordanić, Crnić, Miličević, Rodišić, Kociančić, Rimarž, Klobučar, Widmar, Stek, Jaklić, Kovačević, Matković, Špoljar, Potokar, Jerolimov, Toman, Močovnik, Potočnik, Horak, Ovčarić, Greizer, Lengensfelder, Povšnar, Giebl, Sumelik, Prohaska, Purkichacher, Niedl, Dobrucki, Neuhuber, Špika, Žic, Špalabrin, Poša, Mašković, Padovan, Kusiasić, Padovan, Glavočić, Kapor, Dragojević, Tašovac, Bačić, Poša, Novak, Jakus, Šoda, Juraga, Belamarić, Žuvela, Prović, Brnić, Tanjiga, Grion, Puž, Komić, Elokarić, Koužiga, Vulić, Kuzmanić, Vidov, Picinić, Števinović, Martinolić, Paklić, Dabo, Borčić, Car, Predovan, Peroš, Žagar, Voljković, Klarić, Frnetović, Kukuljan, Kovačević, Tomašević, Brujac, Eterović, Šoljan, Stefanec, Medved, Muško, Vežić, Monić, Marčelja, Pečar, Punos, May, Kurelić, Štepančić, Spinčić, Mikuličić, Bogdanić, Brozović, Antić, Perožić, Turčinović, Pilipić, Babić, Ilić, Babić, Barbalčić, Botar, N. N., Miličević, Blažić, Župan, Udovičić, Rubinić, Štefan, Sušanji, Jakov, Pendjer, Kruneš, Cedi, Pedišić, Zorić, Ozmak; po K 1.—: Osich, Königsmann, Kohelj, Rotenhauser, Orlić, Tolja, Drlje, Letinić, Plejić, Fekter, Zorović, Vidas, Lončarić, Žitinić, Potokar, Skaza, Reichsütz, Dragičević, Mrša, Antičević, Šimić, Gabrić, Kručević, Adam, Šarić, Melnik, Matijević, Cetina, Stefančić,

Sošić, Senian, Maras. Živjeli plemeniti darovatelji! Naprijed za hrvatske škole!

U istu svrhu sakupljeno je među jugoslavenskom momčadi na Njeg. Vel. brodu „Habsburg“ K 315.—, (prije K 531.90. ukupno K 846.90) i položeno preko naše uprave sa ovim popratnim riječima: „Rado smo se sjetili ponovno naše dužnosti, koju dugujemo napram našem rodu. Polagajući ovaj maleni dar, od srca kličemo: Živjela, cvala i napredovala mila omladina naše zapuštene i bijedne Istre! Dao Bog, da nam Istra ovim putem postane dika i ponos našeg slavenskog juga“. Živjela uzorna i požrtvovna momčad! Naprijed za našu milu i požrtvovnu Istru. (Imena plemenitih darovatelja donijet ćemo naknadno.)

Jugoslavenski željezničari u Pull polažu u istu svrhu K 54.—. Zadnji iskaz K 23.711.26; sveukupno K 24.080.26. Živjeli plemeniti sakupljači i darovatelji! Naprijed za hrvatske škole!

Prodaja ribe. U slučaju, da prispje riba prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici živjeznih karata počevši od broja 4321.

Prosvjeta.

„Književni Jug“. Objava nove literarne revije naišla je kod publike i književnika svih naših krajeva na odziv, koji prelazi očekivanje. Tako pored već javljenih starijih i mlađih pisaca pristuplje radovima i obećanjem još i drugi. Kako je već javljeno, revija će izlaziti dva puta mjesečno latinicom, ćirilicom i slovenačkim prilozima. Uslijed toga velikog odziva proširen je i upotpunjen prije naumljeni opseg lista, tako da sad pretplata iznosi na četvrt godine K 8, na pol godinu K 16.—, na godinu K 32.— Oni, koji su već novac poslali, platit će razliku kod sljedeće obnove pretplate. Povjerenicima, koji se javiše, poslani su pretplatni arci. Prvi broj izlazi 15. studenoga. Uprava „Knjiž. Juga“, Zagreb, Gundulićeva ulica 29.

„Na konju i u Rovu“. Primismo ovu knjigu, koja je štampana štamptom carsko i kraljevske vojno-gubernijske štamparije u Beogradu, a napisao ju je grof Juraj Oršić-Slavetički. Broji 60 stranica i cijena joj je 2 K.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 343 od 9. prosinca 1917.

Posadno nadzorstvo nadpor. Kolarž.

Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: štopski liječnik dr. Weiser.

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: linjski liječnik dr. pl. Wenusch.

Svaka kruna

jača nadu da ćemo neprijatelja poraziti!

Svaka kruna

gradjevni je kamen za mir!

Svaka kruna

pozivlje naše junake da se prije povrate sa bojišta!

S toga neka svak vrši svoju dužnost i podpiše ratni zajam!

Hrvati, Hrvatice!

Sjetite se naše požrtvovne „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

MALI OGLASNIK.

Izgubljeno od Albrechtove ulice do ulice Sissano i Medolino: jedan zlatni lančić sa dvije medaljice.

Pošto se o dragocijenoj uspomeni radi, onaj, koji je donese upravi ovoga lista, dobit će nagradu koja će odgovarati dvostrukoj vrijednosti dotičnih predmeta.

Zečje kože nemojte više bacati. Iste kupuje HAIN, trg Custoza broj 1 (Papirnica Krmpotić).

Nikelni novac daje u zamjenu papirnica Jos. KRMPOTIĆ, trg Custoza, br. 1.

Politeama Ciscutti.

Danas u ponedjeljak

velike kinematografske predstave sa slijedećim rasporedom:

„Cirkuška krv“

Ljubavni roman u 4 čina sa slavim umjetnikom Bernd Aldor u glavnoj ulozi.

Veliki uspjeh! Novo za Pulu!

Umijeća slonova i klovna.

Početak: u 2:30, 3:45, 5 i 6:15 sati popodno.

CIJENE za ovaj filma: Ulaznica za parter i lože K 1—; lože K 2—; zatvoreno sjedalo 40 fil.; galerija 40 fil.

Takodjer za djecu!

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored
Dorrit hoće da postane bećarem.

Vesela igra u 3 čina s Dorritom Weicler

Početak: 2:30, 3:40, 4:50, 6 i 7 s. pop.

Neprotidne predstave.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

Potpisujte 7. austr. ratni zajam!

Kako je stari Plunkett pošao kući.

Crtica iz Kalifornije. Napisao Bret Harte.

(Nastavak.)

Jelovi su strži odmah uhvatili vatru; i tad su zasjale crte, koje su općinstvo u San Franciscu kroz tolike večere oćaravale i išćeznule — kako takova što već obićeava išćeznuti; a isti je tren nestalo i gorko smiješka sa Yorkovih usnica . . . tad zaplamsa plamen još jednom i uz njegov je sjaj opazio York na tlu papir.

Bio je to jedan od onih, koje je starac bio izvukao iz džepa i razasuo. Kad ga je hladnokrvno podignuo, ispadne iz njega fotografija. Bila je to opet slika mlade djevojke, a na stražnjoj je strani našarala bila neuvježbana ruka: „Melinda svom ocu.“

Bila je to dakako jeftina i loša slika, ali jao, ja se bojim, e ni najsavršenijoj ne bi pošlo za rukom, da ublaži ukoćene uglove te mladenačke prilike i bezizražajnu ružnost. York nije slike više po drugi put pogledao. Razmota pismo u nadi, da će Melindin duh i srce potamniti njezinu sliku.

Bilo je gotovo nećitljivo; gotovo nijedna rijeć nije bila pravilno napisana; ton je bio uz-

Istarska Posujilnica u Puli
i njezina podružnica u Pazinu.

Pozivom na objavu c. k. ministarstva financija, koja sadržava prospekt

VII. austrijskog ratnog zajma,

upozorujemo učtivo sve naše članove i ulagatelje, da blagoizvole nabaviti putem našeg zavoda ove državne obveznice, koje su proste od poreza. — Upisivanje je započelo već 5. ovog tek. mj. te svršava u ponedjeljak 3. prosinca 1917. Daljnje upute daje blagajna.

Knjižara papirnica i knjigovežnica

Ivan Novak
Pazin, (Istra)

Preporučuje prigodom božićnih blagdana i nove godine, svoju bogatu zalihu svakovrsnih razglednica.

Dalje preporuča svoju zalihu kalendara, i to: „Danteu, malu i veliku pratlku, Kolendar Sreć Isusova, Veliki zabavni kolendar, „Vojnički kolendar“ kao i dnevne, tjedne i džepne kalendare za god. 1918.

Narućbe se opravljaju brzo i toćno.

„HRVATSKI LIST“

prodaje se:

Vodnjan: Prodaja duhana A. DEBETTO.
Kanfanar: Prodaja duhana TURĆINOVIĆ.
Pazin: Papirnica NOVAK i prodaja duhana IVICH.
Poreć: Prodaja novina MARTIN SREBOTH i
Trst: Novinsko opravništvo G. FANO, knjižar i papirnica GORENJEĆ & Comp.
Buzet: D. SIROTIĆ.
Volosko: M. STIRN.
Lovran: A. BASSAN.
Kastav: LJ. JELUŠIĆ.
Tinjan: DUSAN DEFAR.
Cerovlje: JELE GRAH.
Sv. Petar u Šumi: JOSIP BANOVAĆ.
Višnjan: A. GASPARINI-GRŽINA.

Austrijanci!

Sjećajte se svojih pobjedonosnih armada u Italiji! Ne pušajte ih na cjedilu!

Potpisujte VII. ratni zajam!

rujan i osjećaj samohlepan. Bojim se, da nije niti povijest nevolje i jada, koja je bila u pismu sadržana, izvorna. Bio je neprikriiveni opis siromaštva, sumnjićenja, niskih briga i još nižih želja i tužba, na koje se je valjalo žaliti. Medjutim se je u pismu ipak razabirala ganutljiva neka iskrenost, kaošto se je javljala u njemu i stanovito neko neodređeno čežnuće za prisutnošću onoga prodaloga ćovjeka, kojemu je bilo namijenjeno — čežnuće, koje je imalo svoj razlog manje u određenom ćuvstvu negoli na nejasnom nagonu.

York složi opet pomno pismo i stavi ga pod uzglavlje starćevo. Tad se povrati na svoje sjedalo kod vatre. Smiješak, koji je titrao na njegovim usnicama i odrazivao se u njegovim oćima, išćezne opet doskora. No najdublje se je ipak odrazivao u njegovim oćima; i — začudo neobićno za one, koji ga nijesu poznavali — ostavio je suzu u njima . . .

Dugo je vremena sjedio tijelom sagnutim prema unaprijed, a glavom podboćenom o ruke. Vjetar, koji se je dosad borio bio sa platnenim krovom, podigne jedan njegov okrajak i u kolibu zasja najednom trak mjesećine i padne poput maća na rame Yorkovo. I ovaj udarac kao da ga je učinio vitezom. Podigne se i uspravi; pun odlućnosti i pouzdanja u sama sebe stvori iznenada velikodušnu odluku u svom srcu.

Trgovaćko-gospodarski glasnik

list za poljoprivredu, trgovinu, agrarnu i trgovinsku politiku, obrt i promet.

Podesan za informacije o dalmatinskoj privredi i trgovini, te za trgovaćke oglase. — Godišnja pretplata K 6.—.

Uprava: Zadar (Dalmacija).

„HRVATSKI LIST“

prodaje se:

Vodnjan: Prodaja duhana A. DEBETTO.
Kanfanar: Prodaja duhana TURĆINOVIĆ.
Pazin: Papirnica NOVAK i prodaja duhana IVICH.
Poreć: Prodaja novina MARTIN SREBOTH i
Trst: Novinsko opravništvo G. FANO, knjižar i papirnica GORENJEĆ & Comp.
Buzet: D. SIROTIĆ.
Volosko: M. STIRN.
Lovran: A. BASSAN.
Kastav: LJ. JELUŠIĆ.
Tinjan: DUSAN DEFAR.
Cerovlje: JELE GRAH.
Sv. Petar u Šumi: JOSIP BANOVAĆ.
Višnjan: A. GASPARINI-GRŽINA.

4.

Teda negda je stala padati kiša. Obronci su se gorja Heavytree već zazelenjeli, a dugaćka se je Wingdamska cesta gubila već stotinu koraćaja od Monte Flata u kaljužama. Isušeni su vodotoci, kojli bijele su se crte vijugale bile u zmijolikim zavojima ravnicom, bili opet napunjeni sve do ruba. U jarcima je i prokopima vladala radost, i stupci su lista: „Opominjać u Monte Flat“ bili puni oprostivog pretjerivanja.

„Još nikad nije, oćkako postoji povijest naše grofovije, bio prihod zlata tako bogat“, pisao je urednik. „Radujte se! Zlatna je kiša došla — ona ljupka sjajna kiša, koja sipa svoje bisere preko polja i livada i šuma poput božjeg blagoslova. Radujte se!“

I zaista, samo je jedan bio, kojemu nije ova kiša donijela bila blagoslova, a taj je bio stari Plunkett. Na tajinstven, neobjašnjen ga je način bila sprijećila, da usavrši svoj postupak kod talenja kovina i prisilila ga, da praktićnu uporabu tog svog izuma odgodi do buduće godine. Istu mu tako nije kiša dozvoljavala, da ostavića svoje obićeno mjesto u toćionici, gdje je ravnodušnim i nepazljivim ušima neprestano pripovijedaćo o istoku i o svojoj obitelji.

(Konac sledi.)